

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος.....	7
Συνομογραφίες.....	15
A. Εισαγωγή.....	17
§ 1. Γενικός προσανατολισμός	17
I. «Αναγωγή συνυποχρέων».....	17
II. Η αξίωση (αξιώσεις) αναγωγής στο σύστημα του ενοχικού δικαίου.....	18
1. Αναγωγή και περιουσιακή αποκατάσταση.....	19
2. Το ειδικό πραγματικό της αναγωγής: καταβολές τρίτου	20
3. Προοπτικές αποκατάστασης	20
III. Μεθοδολογική απολογία.....	21
B. Προλεγόμενα στην εις ολόκληρο ευθύνη.....	24
§ 2. Έννοια της οφειλής εις ολόκληρο και αναγωγή	24
I. Γερμανικό δίκαιο	25
II. Αγγλικό δίκαιο	34
III. Γαλλικό δίκαιο.....	40
IV. Σύνοψη και συμπεράσματα	46
V. Ειδικά η Διηρημένη οφειλή	48
1. Γερμανικό δίκαιο	48
2. Αγγλικό δίκαιο	52
3. Γαλλικό δίκαιο	54
VI. Συμπέρασμα	59
Γ. Θεμελίωση δικαιώματος αναγωγής	61
§ 3. Από τις επιμέρους σχέσεις στον κανόνα δικαίου.....	61
I. Η αναγωγή των συνυποχρέων ως γενική αρχή	61
II. Ρωμαϊκό δίκαιο	61
1. Actio pro socio - familiae erciscundae – Actio communi dividundo	61
2. Η εσωτερική σχέση ως σχέση εκκαθάρισης	62
3. Actio mandati.....	64
4. Actio negotiorum gestio	65
5. Actio utilis – Η αναγωγή των συνεγγυητών.....	65
6. Σύνδεση με την οικογένεια και το αντικείμενο της ενοχής	66
7. Συμπέρασμα	67
III. Γενική αξίωση αναγωγής;.....	68

Περιεχόμενα

IV. 19ος αιώνας	69
1. Η εξωτερική σχέση ως παίγνιο για τους συνοφειλέτες – ο ρόλος της αναγωγής	70
2. Η αξίωση αναγωγής ως γενική αρχή	72
3. Η αξίωση αναγωγής ως συμπληρωματικό στοιχείο της εις ολόκληρο οφειλής	73
§ 4. Αναγωγή και ο κανόνας της διηρημένης οφειλής	75
I. Ο κανόνας της διηρημένης οφειλής	75
II. Ειδικά το ευεργέτημα της διαιρέσεως και η αξίωση αναγωγής	76
III. Το τεκμήριο διηρημένης ενοχής στην σχέση αναγωγής	79
IV. Υποχώρηση του κανόνα	83
1. Εξαιτίας έλλειψης ή ελάχιστης ευθύνης στην εσωτερική σχέση	83
2. Ενότητα ευθύνης ή καταλογισμού (Haftungs- ή Zurechnungseinheiten)	84
α. Η θεωρία της ενότητας ευθύνης	85
β. Αναγωγή συνοφειλετών και συνυπευθυνότητα	87
γ. Νομική φύση και κριτική της θεωρίας της ενότητας ευθύνης	91
§ 5. Η διαμόρφωση μιας γενικής αξίωσης αναγωγής	94
I. Αναγνώριση γενικού δικαιώματος αναγωγής	94
II. Τα ελληνικά προσχέδια του 19 ^{ου} αιώνα	96
III. Η ΕφΑΘ 383/1932	98
1. Συνεγγυητές	99
2. Beneficium cedendarum actionum και γενική αξίωση αναγωγής	101
3. Η υποκατάσταση ως βάση της αξίωσης αναγωγής	102
4. Διατύπωση γενικής αρχής αναγωγής	102
IV. Το σχέδιο του 1935	103
§ 6. Θεωρητική θεμελίωση – Η φύση της αξίωσης αναγωγής	107
I. Αναγωγή συνεταιίρων – εταιρική σχέση και αξίωση απόδοσης δαπανών	108
II. Η αξίωση αναγωγής ως ευθύνη για αλλότριο χρέος	111
1. Αμοιβαία εγγύηση	111
2. Η αναγωγή ως σχέση εντολής	115
3. Κριτική στην κατασκευή της εντολής: η κοινότητα συμφερόντων	118
4. Κριτική στις κατασκευές εγγύησης και εντολής	119
III. Actio negotiorum gestio και η σχέση κοινότητας	120
1. Ενστάσεις αναφορικά με τον αλλότριο χαρακτήρα του χρέους	121
2. Αντενστάσεις	121
3. Αλλότρια ευθύνη εκ της κοινότητας των συνοφειλετών	122

IV. Υποκατάσταση.....	123
V. Αδικαιολόγητος πλουτισμός	127
VI. Το γενικό θεμέλιο και η φύση της αξίωσης αναγωγής	130
1. Η ευθύνη του συνοφειλέτη ως ευθύνη για αλλότριο χρέος	131
2. Το πρόσθετο στοιχείο της απόδοσης δαπανών και του ουσιαστι- κού ενδιαφέροντος	133
α. Εξυπηρέτηση ξένου συμφέροντος	134
β. Η τριμερής δομή της αξίωσης αναγωγής.....	135
γ. Δαπάνη – ζημία – πλουτισμός	136
δ. Δαπάνες και καταβολή οφειλομένων.....	142
ε. Συμπέρασμα	143
VII. Αξίωση αναγωγής εκ της «κοινότητας ευθύνης»	143
1. Εννοιολογικές ιδιαιτερότητες	143
2. Δογματική σημασία	145
α. Θεμελίωση της αναγωγής ως αυτοτελούς νόμιμης αξίωσης	145
β. Τα όρια της εξήγησης από τον πλουτισμό	147
3. Η κοινότητα ευθύνης ως ιδιαίτερη ενοχική σχέση.....	152
4. Το άρθρο 487 ως μηχανισμός εκκαθάρισης αναφορικά με το παθητικό της κοινότητας	153
VIII. Συμπεράσματα.....	155
1. Πολλαπλές «φύσεις» της αξίωσης αναγωγής αντίστοιχα με τους τύπους ευθύνης.....	155
2. Ο ερμηνευτικός και ο βοηθητικός κανόνας του άρθρου 487.....	157
Δ. Η διαμόρφωση του δικαιώματος αναγωγής	161
§ 7. Αυτοτέλεια της εσωτερικής σχέσης έναντι της εξωτερικής σχέσης	161
I. Το πρόβλημα της «ατελούς σχέσης αναγωγής» (απαλλακτική ρή- τρα)	163
1. Οι κλασσικές περιπτώσεις	164
α. Ευθύνη εργοδότη για εργατικό ατύχημα	164
β. Diligentia quam in suis – Ευθύνη γονέων, συζύγων, εταίρων.....	166
γ. Προβληματική ασφαλιστική υποκατάσταση.....	167
δ. Συμβατική απαλλαγή.....	169
2. Συγκρουόμενα συμφέροντα και πιθανές λύσεις.....	170
3. Κατηγορίες διάκρισης.....	171
II. Εξαρχής απαλλαγή	171
III. Πιθανές λύσεις	173
IV. Τα βασικά επιχειρήματα.....	174
1. Εκ του νόμου απαλλαγή	174
α. Ειδικά η θεμελίωση της αναγωγής γενικά παρά την απαλλα- κτική ρήτρα.....	174

Περιεχόμενα

β. Ειδικά η θεμελίωση της αναγωγής στην κοινότητα ευθύνης.....	175
2. Λύση εις βάρος του τρίτου οφειλέτη - Άρνηση της αναγωγής	176
α. Ο γενικός κανόνας.....	176
β. Εξαιρέση.....	178
3. Λύση εις βάρος του δανειστή - Περιορισμός της αξίωσης του δανειστή	180
4. Λύση εις βάρος του απαλλαγέντος συνοφειλέτη - Αναγωγή του τρίτου	186
5. Εκ συμβάσεως παρεμβολή	187
α. Η σημασία της κοινότητας ευθύνης των συνυποχρέων	187
β. Η λύση εις βάρος του συμβατικά απαλλαγμένου οφειλέτη	188
γ. Η λύση εις βάρος του τρίτου οφειλέτη	189
δ. Η συνάφεια αναγωγής και πραγματικού της εις ολόκληρο ευθύνης	190
ε. Αντίλογος	191
στ. Η λύση του κύκλου των αγωγών (Regresskreis) – Λύση εις βάρος του δανειστή.....	196
V. Διάκριση εξαρχής και μετέπειτα παρεμβολής της εξωτερικής σχέσης στην σχέση αναγωγής.....	200
VI. Η αμφισβήτηση της αυτοτέλειας του 487 – Το πρόβλημα των ενστάσεων	201
1. Γενική λύση μέσα από την κοινότητα ευθύνης	205
2. Ευρωπαϊκό αστικό δίκαιο.....	208
VII. Συμπέρασμα.....	210
§ 8. Σχέση του γενικού δικαιώματος αναγωγής με το από την εσωτερική σχέση προκύπτων	211
I. Δύο διακριτές αξιώσεις;	211
II. Πρακτική σημασία	217
1. Το άρθρο 487 ως επικουρικό ενδοτικό δίκαιο	218
2. Συρροή	220
III. Συμπέρασμα.....	223
1. Ανελαστικότητα της προτεραιότητας της συμβατικής ρύθμισης.....	223
2. Αξίωση αναγωγής και μέτρο επιμερισμού.....	224
§ 9. Υποχρέωση σύμπραξης και Αξίωση απελευθέρωσης.....	225
I. Θεμέλιο στην καλή πίστη.....	225
II. Συγκριτική επιχειρηματολογία: Common law και ευρωπαϊκό αστικό δίκαιο	226
III. Εξειδίκευση της καλής πίστης και παραδείγματα της υποχρέωσης σύμπραξης.....	228

IV. Ειδικά η υποχρέωση συμβολής και η κατανόσή της ως αξίωση απελευθέρωσης	229
1. Δογματική κατανόηση της υποχρέωσης απελευθέρωσης.....	230
α. Αξίωση απελευθέρωσης γενικά στον ΑΚ.....	230
β. Αξίωση συμβολής στο άρθρο 487 – διάκριση από την αξίωση απελευθέρωσης	231
2. Υποχρέωση απελευθέρωσης εκ της εσωτερικής σχέσης ή εκ της σχέσεως αναγωγής;	236
3. Όρια της αξίωσης συμβολής	238
α. Ειδικά το άρθρο 861 ΑΚ	238
β. Ο αυξημένος κίνδυνος καταβολής ως θεμελίωση της αξίωσης συμβολής του συνοφειλέτη	239
§ 10. Υποκατάσταση (Άρθρο 488)	245
I. Η υποκατάσταση του άρθρου 488 ως <i>cessio legis</i>	246
II. <i>Cessio legis</i> και εκχώρηση απαιτήσεων.....	247
III. Υποκατάσταση ως μεταβίβαση μετά την ικανοποίηση του δανειστή	248
IV. Υποκατάσταση και ο σκοπός της αναγωγής	249
1. Η γαλλική <i>Subrogation legale</i>	249
2. Η <i>subrogation</i> του <i>common law</i>	251
3. Η υποκατάσταση ως αυτοτελές θεμέλιο της αξίωσης αναγωγής....	254
4. Η υποκατάσταση ως παρεπόμενη της αξίωσης αναγωγής	255
V. <i>Cessio legis</i> και υποκατάσταση του άρθρου 488	256
VI. Υποκατάσταση του άρθρου 488 και πολυμερής δομή.....	256
1. Η πολυπρόσωπη δομή της συναλλαγής	258
2. Ο σκοπός της αναγωγής – Η αντιμετώπιση του παιγνιώδους χαρακτήρα της θέσης του δανειστή	258
3. Συμπεράσματα – Ειδικά η συστηματική θέση του άρθρου 488	259
VII. Το πρόβλημα της εκπλήρωσης και απόσβεσης της απαίτησης	264
VIII. Το περιεχόμενο της υποκατάστασης.....	274
1. Η μεταβίβαση των εξασφαλίσεων.....	274
α. Παρεπόμενα δικαιώματα	274
αα) Εξασφάλιση για το σύνολο του χρέους	276
ββ) Εξασφάλιση για το χρέος ενός συνοφειλέτη	277
β. Μη παρεπόμενες εξασφαλίσεις	280
γ. Μελλοντικοί τόκοι	283
2. Προστασία δανειστή και οφειλέτη	284
α. Η εφαρμογή του άρθρου 464	285
β. Η ένσταση του άρθρου 466.....	285
3. Ειδικά η διηρημένη ευθύνη των συνοφειλετών	287

Περιεχόμενα

IX. Nemo subrogat contra se	290
1. Το πρόβλημα.....	290
2. Δικαιολογητικός λόγος	294
3. Όρια στην προτεραιότητα της απαίτησης	296
X. Σχέση του άρθρου 488 με το άρθρο 487	298
§ 11. Σχέση με άλλες μορφές αναγωγής	300
I. Εισαγωγή στο πρόβλημα	300
II. Σχέση με τον αδικαιολόγητο πλουτισμό	300
III. Σχέση με τη διοίκηση αλλοτρίων	306
IV. Η νόμιμη εκχώρηση ως γενικός μηχανισμός αναγωγής;	308
1. Ο τρόπος εκπλήρωσης και η θεωρία της ισοτιμίας των παροχών.....	310
2. Η θεωρία για την πρόβλεψη της ευθύνης εις ολόκληρο με δικαιοπραξία ή στο νόμο.....	315
3. Η pro rata ρύθμιση του άρθρου 487.....	316
4. Η δογματική και πρακτική υπεροχή της αναγωγής των άρθρων 487, 488	319
V. Συμπέρασμα: Οι 487επ. ως γενικός κανόνας αναγωγής	323
E. Δικαιοθική θεμελίωση της αξίωσης αναγωγής.....	324
§ 12. Η Νομιμοποιητική αρχή δικαιώματος αναγωγής	324
I. Αποτελεσματικότητα.....	324
II. Ισότητα	324
III. Επιείκεια	327
§ 13. Τα όρια της αναγωγής και τα όρια της δογματικής.....	330
I. Σώρευση παροχών.....	330
II. Αναγωγή και διάχυση στην κοινωνία των συναλλακτικών κινδύνων.....	332
ΣΤ. Επίλογος.....	334
§ 14. Συμπεράσματα	334
Βιβλιογραφία	341
Ευρετήριο	359